

қахрамонларнинг онаси айтиб берган эртақлар уларга қанчалик кучли таъсир қилгани, ўз ховлиси, юрти, атрофидаги барча яхши одамларни севиш, яқинларнинг камчилик ва нуқсонларига нисбатан кечиримли бўлишга ундагани ҳам эртақ ва ривоятларнинг ёш бола дунёқарашига катта таъсир кўрсатишини исботлайди.

Алишер Навоий, А.С.Пушкин, Ойбек, Ҳ.Олимжон каби буюк шахсларнинг ижодкор сифатида шаклланишида оилада оналар, бувилар томонидан айтиб берилган эртақлар муҳим роль ўйнаганлиги бор ҳақиқат. Қорақалпоқ адиби Ўзбекистон Қахрамони Т.Қаипбергенов «Қорақалпоқнома» асарида қўлида тоғора ва инжиқ бола – ёзувчини – кўтариб олган онасининг эртақ айтиб алаҳситганини эслайди: «Эртаққа ўлгудек қизикмайманми, ўшанда онам мени алаҳситиш учун етаклаганча эртақ бошлади. Чарчоқни ҳам унутиб ҳалвиллаган қўйлагининг бир учини маҳкам ушлаб олганча, онамга эргашдим: эртаққа кўра, биз яшаётган Ер яси ва кенг. Уни баҳайбат кўк ҳўкиз шохларида кўтариб тураркан. Толиққанда Ерни бир шохидан иккинчисига ўтказаркан. Ана шундан йил фасллари ўзгариб, дам ёз, дам куз, дам киш, дам кўклам бўлармиш... Эртақ тинглаб боряпман-у, ўзимча шу кўк ҳўкиздек қудратли бўлишни орзу қилиб, онам кўтариб олай деса, рўйхуш бермай ёнларида пилдирайман» [1].

Адиб ўзининг тўрт мураббий – ота-онаси, бобоси ва момоси тарбиясини олганлигини, «Умр алифбосини тўрталасидан барвақт ўргангани, тўрт хил сабоқни ўзаро муқояса қилиб ўсгани» ҳақида шундай ёзади: «Бу тўрт мураббий мени шундай тарбияладиларки, ҳар бири ўз умрида йўл қўйган хатоларни такрорламаслигим учун қандай ютуққа эришган бўлсалар, барчасини менга бахшида этиб, ютуқларим кўпроқ бўлиши учун астойдил ҳаракат қилдилар...». Ёзувчи момоси ҳақида тўғталар экан: «Бу кампир табиатан ўта камгап эди. Мабодо кўнгли ийиб бирон-бир хангома, эртақ, афсона айтгудек бўлса, қутилмаганда чечанлашиб кетарди», – деб эслайди.

«Ёш авлодни тарбиялашда ҳар бир эл, ҳар бир халқнинг ўз тажрибаси, миллий таомили бўлганидек, ҳар бир оила ҳам ўз тажрибасига, ўз тарбия усулларига эга, – деб ёзади Т.Қаипбергенов, – Энди ўйлаб қарасам, бундай таълим-тарбия тажрибаси бизнинг оиламизда ҳам бўлган экан: аввало бобом ё момом, отам ё онам кўп айтадиган ҳар хил ҳикматли гаплар, афсоналар, нақллар, ҳаётий хангомалар... Қолаверса, айрим урф-одатлар, маросимлар, тўй-маъракалар. Ўйинларни айтмайсизми!.. Айниқса узун кечалари тўшакка кириб, чироқ ўчирилгач, ўзаро айтишадиган «Биздан бир чумчуқ қочди», деб бошланувчи оғзаки ўйинимиз бўларди. Одатда унга уйдаги ёшу қари – ҳамма

иштирок этарди. Ўйиннинг тартиби, масалан, шундай:

– Биздан бир чумчуқ қочди, – дейди биринчи одам.

– Қандай? – деб сўрайди иккинчи одам.

– Қулоқлари қалқондай, – дейди яна биринчи одам.

Нечта ўғил, нечта қизи бор? – дейди иккинчи одам.

Биринчи одам андак жим қолади-да, кейин тўрт ўғил, уч қизи, икки сигири, тўққиз қўйи бор...», – дейди. ...Хуллас, овулимиздаги бир уй ўйин бошловчининг ҳаёлида туради. Уни топиш учун ҳар ким ўзича овулдаги кимнинг уйида нечта боласи бор, уй-жойи, туриш-турмуши қандай, бирма-бир ҳаёлидан ўтказиб: тўрт ўғил, уч қизи, икки сигири, тўққиз қўйи бор уй – Эсемуротнинг уйи», – дейди. Ўйин бошловчи ўзи назарда тутган уй айтилмагунча «Йўқ!», «Йўқ!» деб ётаверади. Ким топишмоқни тўғри ва тез топса, ўша одам – ғолиб. Ғолиб ўз навбатида «Биздан бир чумчуқ қочди...», деб янги ўйин бошлаши мумкин.

Биз болалар кўпроқ ўйин бошловчи бўлиш учун эртасидан бошлаб овулимизни яхшироқ билиб олиш ҳаракатига тушиб қоладик.

... Энди ўйлаб қарасам, бу ўйин эрмак учун айтилмаган, шунчаки оддий топишмоқ эмас, балки уйқу олдидан овулимизни, овулдаги ҳар бир оила, ҳар бир одамни кўз олдинга келтириб, уларнинг турфа қисматлари, кечмиш-кечирмишларини бирма-бир хотирлаш мақсадида боболаримиз яратган муҳим тарбия воситаларидан бири экан». Дарҳақиқат, бу ўйин-топишмоқлар болаларни ҳисоб-санокка ўргатувчи, уларнинг тафаккурини ривожлантирувчи, овулни, юртни, инсонлар қисмати ҳақида мулоҳаза юритишга ундовчи, одам ва оламни танишга бошловчи воситалардан бири бўлган.

Ота-оналарнинг халқ оғзаки ижоди намуналари асосида болаларга ҳаётий ҳақиқатни уқитиш, ишонч билдириш, рағбатлантириш, эзуликка ундаш, жонли мулоқотга киришиш каби усуллардан фойдаланишга эътибор бермаслиги айниқса, ачинарлидир.

Хуллас, бошқа халқларда бўлгани каби қорақалпоқ халқида ҳам азал-азалдан халқ оғзаки ижоди намуналари асосида оилада болалар тарбиясини ташкил этиш бўйича жуда катта тажриба тўпланган. Бу тажрибанинг ижобий жиҳатларини оммалаштириш педагогика фани олдида турган муҳим вазифалардан биридир.

Хулоса қилиб айтганда, ўсмирларни халқ оғзаки ижоди намуналари асосида тарбиялаб бориши лозим. Халқ оғзаки ижоди намуналари асосида ўсмирларни тарбияш самарадорлигини оширишга хизмат қиладиган тарихий илдизларни ўрганиш, халқ оғзаки ижоди намуналари билан қуроллантириш муҳим аҳамият касб этади.

Адабиётлар

1. Қаипбергенов Т. «Қорақалпоқнома» Роман эссе. «Ғофур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти». -Т.: 1990. 6-б.

2. Абдужалилова Ш. Абдурауф Фитратнинг оила ва бола тарбиясига оид қарашлари. -Т.: «Ёзувчи» 2002. 30-б.

РЕЗЮМЕ. Ушбу мақолада Зардуштийликнинг муқаддас китоби «Авесто»да оила тарбияси масалалари, тарихий илдизлар, олимларимизнинг оилада фарзанд тарбияси ҳақидаги педагогик фикрлари муҳим аҳамият касб этади.

РЕЗЮМЕ. В данной статье рассматриваются вопросы священной книги зороастризма Авеста идеи мыслителей о семейном воспитании, педагогические представления наших ученых о воспитании детей в семье, имеют большое значение повышению эффективности воспитания.

SUMMARY. This article discusses the issues of the holy book of Zoroastrianism Avesta, the ideas of thinkers about family education, the pedagogical ideas of our scientists about upbringing children in the family, are of great importance to increase the effectiveness of rearing.

CHIZMACHILIKNI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARNI TATBIQ ETISH VOSITALARI

B.Esboganova – dotsent

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch soʻzlar: faollik, fazoviy tasavvur, pedagogik texnologiya, tafakkur, xayol, texnologiya, koʻnikma, qobiliyat, malaka, metodika.

Ключевые слова: деятельность, пространственное воображение, педагогическая технология, мышление, воображение, технология, умение, компетентность, методика.

Key words: activity, spatial imagination, pedagogical technology, thinking, imagination, technology, skill, ability, competence, methodology.

Bugungi kun talabalariga chizmachilik fanidan dars beradigan oʻqituvchilar ishini osonlashtirish, talabalarning

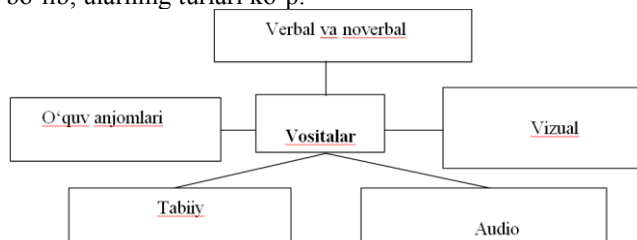
darslardagi faolligini oshirish hamda fazoviy tasavvurini oshirish maqsadida turli metodlardan foydalanadilar.

Chunki metodika va pedagogik psixologiyada o'quv ishlarining eng yaxshi usullarini tanlashga, ta'lim jarayonida talabalar bilish faoliyatini kuchaytiradigan omillardan foydalanishga katta ahamiyat berilmoqda. Darsda talabalar faoliyatining xilma-xilligini ta'minlash ko'p o'quv predmetlari qatori chizmachilik fanini o'qitish metodikasining ham diqqat markazidagi vazifalardan biri bo'lib qoldi. Talabalar tomonidan bajariladigan grafik topshiriqlarning o'ziga xos xususiyati, o'qishga doir bilim, ko'nikma, malakalar va tasavvur hajmi hamda texnikada taalluqli tizimlashtirilgan bilimlar bilan xarakterlanadi.

Bu borada grafika fanlaridan metodist-pedagoglar E.Ro'ziyev, T.Rixsiyev, I.Rahmonov, Sh.Abdurahmonov, J.Yodgorov, M.Sh.Isayeva, A.Abdurahmonov, A.Ashirboyev va boshqalar ko'pgina izlanishlar olib borganlar.

Ma'lumki chizmachilik fani aniq fanlar qatoriga kirishi bilan birga texnik fan hisoblanib, fanni o'zlashtirish uchun ko'p hollarda talabalar bir muncha qiyinchiliklarga duch keladi. Ushbu qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun chizmachilik fanini o'qitishda pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish orqali dars samaradorligini hamda talabalar faolligini oshirishni taqozo qiladi.

Pedagogik texnologiyalarni amalga oshirish uchun o'ziga xos vositalar zarur bo'ladi 1-rasm. Har bir pedagogik texnologiyada qo'llanadigan vositalar, umuman o'xshash bo'lib, ularning turlari ko'p.

1-rasm. Pedagogik texnologiyalarni amalga oshirish uchun o'ziga xos vositalari

Verbal vositalarning asosini axborot tashkil qiladi. Bu so'zlar bilan ifodalanadigan axborot bo'lib, uni so'z orqali ifodalab berish uchun o'qituvchi uni o'zlashtirgan, ya'ni shu axborot haqidagi bilimga ega bo'lishi lozim. Boshqacha aytganda, pedagogik texnologiyalarning verbal vositalarini o'qituvchining bilimlari darajasidagi axborot tashkil qiladi. Shu sababli hozirda ta'lim jarayonida faqat talaba va o'qituvchining ishtirok etishi yetarli bo'lmay qoldi.

Zamonaviy ta'limni amalga oshirishning yana bir zarur sharti o'quv fanlari bo'yicha axborot manbalari, shu jumladan, yangi axborot texnologiyalarining tez va qulay foydalanish imkonini beruvchi turlaridan har bir talaba va o'qituvchi erkin foydalana oladigan sharoit yaratishdan iborat. Ya'ni hozirda sifatli ta'lim berish uchun an'anaviy ikkita tomon – o'qituvchi talabaga zarur axborotlarni yetkazib turuvchi xizmatdan iborat uchinchi tomon faoliyatini tashkil qilish zarur.

Bu yo'nalish axborot texnologiyalarini ta'lim-tarbiya jarayoniga joriy qilish yo'nalishi deb nomlanadi. Shu axborotlarni o'qituvchilar tushuna oladigan mantiqiy shakllarda ifodalash o'qituvchi bilan talabaning verbal muloqotini tashkil qiladi.

Verbal muloqot shakllari har xil bo'lib, ularning asosiylari nutq so'zlash, ma'ruza, suhbat, savol, javob, bahs, munozara, muzokara, xabar berish, kengash, maslahat, nasehat, tanbeh, tabrik, salomlashish, xayrlashish kabilarni o'z ichiga oladi.

Ushbu verbal muloqot shakllarida qo'llanadigan nutq intonatsiyalari so'zlovchining fikrlaridagi uning maqsadiga muvofiq bo'lgan ma'no-mazmunlarni chuqurlashtirish, yaqqallashtirish imkonini beradi.

O'qituvchi talaba uchun ma'lum bo'lgan tushunchalarga asoslangan holda yangi axborotlarni tanishtirib boradi.

Bu jarayonda talabalar diqqatni jamlash, tinglash, eshitish, anglash, tushunish, idrok qilish, mantiqiy fikrlash (tahlil qilish, qiyoslash, umumlashtirish), xotirada saqlash, qayta eslash faoliyatlari bilan band bo'ladi. Bunda talabaning qiziqishi, havasi, ehtiyoji, manfaatdorligi, qobiliyat, iste'dod, iqtidori uning muvaffaqiyati asosi bo'ladi. Yuqoridagi fikrimizning dalili sifatida ushbu maqolada verbal muloqot shakllaridan davra suhbatlari haqida to'xtalib o'tamiz.

Bu metod bilan inson psixikasini o'rganishda suhbatning maqsadi va vazifasi belgilanadi, uning obyekti va subyekti tanlanadi, mavzusi, o'tkaziladigan vaqti aniqlanadi, yakka shaxslar, guruh va jamoa bilan o'tkazish rejalashtiriladi, o'rganilayotgan narsa bilan uzviy bog'liq savol-javob tartibi tayyorlanadi. Suhbatning bosh maqsadi muayyan bir vaziyat yoki muammoni hal qilish jarayonida inson psixikasidagi o'zgarishlarni o'rganishdir. Suhbat orqali odamlarning tafakkuri, aql-zakovati, xulq-atvori, qiziqishi, tiyrakligi, bilim saviyasi, e'tiqodi, dunyoqarashi, irodasi to'g'risida ma'lumotlar olinadi. Suhbat metodining ijobiy jihatlari bilan birga ayrim zaif tomonlari ham mavjud. Qaytariq so'zlar, «g'aliz» iboralar, nutqning tezligi, fikrning mavhumligi, zerikarliligi muvaffaqiyatsizlikka sabab bo'ladi. Shuningdek, savol-javobning bir shaklda emasligi sinaluvchida o'ziga xos ishlash uslubi, oshkoralikning yetishmasligi, iymonish, uyalish atroflicha ma'lumotlar olishni qiyinlashtiradi va shu sababli boshqa metodlarga murojaat qilishga to'g'ri keladi. Davra suhbatida ma'ruzachi - o'qituvchi bosh tashkilotchi bo'lib qoladi. Davra suhbatlari ko'pincha o'qituvchilarga tanish yoki ularga yaqin mavzularda o'tkaziladi. Davra suhbat mavzulari, rejalari, savollari talabalarga bir necha kun oldin tarqatiladi. Bunda talabalar uchun mustaqil tayyorgarlik ko'rish, bir-birlari bilan avvaldan o'zaro fikr almashish, kutubxona, INTERNETdan ayrim ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash, kichik matn tuzish imkoniyati yaratiladi. Davra suhbatining afzalligi shundaki, har bir talaba unga individual tayyorgarlik ko'radi, har ikki tomon davrani o'tkazishga tayyorgarlik bilan keladi. Davra suhbatining yana bir afzalligi shundaki, har bir o'qituvchi o'z bilimini, og'zaki nutqini, shaxsiy fikrini emin-erkin namoyish etishiga sharoit yaratiladi. Talabaning shaxsiy mas'uliyati oshadi, ham o'qish, ham o'rganish birgalikda davom etadi. Materialni o'qib o'rganishga, o'zaro fikr almashishga, o'zlashtirishga motivatsiya oshadi. Bilim olish, uning o'zlashtirilishi kafolatlanadi [1].

Guruh suhbat odatda ish joyida ishlatiladi, chunki bu ish izlovchilarning turli ko'nikmalarini baholashga imkon beradi.

Ushbu turdagi suhbatda turli xil suhbatdoshlar va suhbatdosh ishtirok etadi (garchi ba'zida ular kompaniyaning boshqa a'zosidan yordam olishlari mumkin bo'lsa ham). Shaxs og'zaki ravishda taqdim etishi mumkin bo'lgan ma'lumotlarga qo'shimcha ravishda, guruh suhbat turli nomzodlarning o'zaro ta'sirini kuzatishga imkon beradi va shu bilan ularni yollash uchun tegishli ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu juda muhim, chunki tashkilotdagi ko'pgina ish sharoitlarida siz boshqalar bilan muvofiqlashtirishingiz kerak, ba'zida hatto vazifaning o'zi ham guruh xarakteriga ega. Chizmachilik darslarida suhbat metodidan darsga kirish, dastlabki ma'lumotlarni berishda foydalanish yaxshi natija beradi. Shuningdek, chizma standartlari, chizmalarni taxt qilish qoidalari, fan va uni kishilarning amaliy faoliyatidagi hamda turmushdagi ahamiyati bilan tanishtirish, talabalarni fanga bo'lgan qiziqishini uyg'otish, chizmachilik asbob-uskunalarini va ularidan foydalanishda keng foydalanish mumkin. Shuningdek, fanga kirish suhbat oxirida talabalarga chizma chizishning zamonaviy usullari haqida ma'lumot berish kerak. Uzoq yillar davomida chizmalar qo'lda bajarilib kelingan va bunga ko'p vaqt sarf qilingan. Chizma sifatini yaxshilash va kam vaqt sarflash maqsadida har xil moslama

va jihozlar yaratilgan. XX asr boshida konstruktor ish o'rini mexanizatsiyalashtirish bo'yicha ishlar boshlangan.

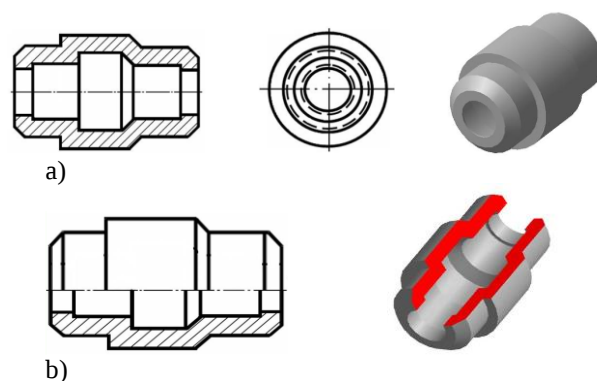
Natijada chizma bajarish jarayonini tezlashtiradigan chizma chizish mashinalari, har xil tizimdagi chizma va yozuv asboblari yaratildi. Bugungi kunda chizma bajarish hamda loyiha tayyorlash jarayonini tezlashtiruvchi dasturlar yaratilgan. Ammo "grafika tili"ning asoslarini bilmasdan turib mashinada chizma bajarish va uni tekshirish mumkin emas. Kelgusida qaysi kasb egasi bo'lishiga qaramasdan har bir inson grafik madaniyat asoslarini egallagan bo'lishi kerakligiga talabalar chizmachilikdan tanishnirish darslaridan boshlab ishonch hosil qilishlari zarur [4].

Mashg'ulotda o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi dialogik xarakterga ega savol-javobga asoslanuvchi ushbu metod negizini jonli muloqot tashkil etadi. Metodning afzalligi suhbat jarayonida oydinlashmagan masalalar yuzasidan qo'shimcha savollar berish, talabaning fikrlashga undash imkoniyatining mavjudligi bilan belgilanadi [1]. Ta'limiy munosabatning jonli muloqotga asoslanishi esa o'qituvchi va talabalar o'rtasida ruhiy yaqinlikni qaror toptirib, faol fikr almashish imkonini beradi.

Noverbal vositalar imo-ishora, qo'l, gavda harakatlari orqali biror ma'no-mazmunni ifodalash yoki ta'kidlashdan iborat. Noverbal vositalar jiddiy ahamiyatga ega bo'lib, ularning o'rini boshqa narsa bosa olmaydi. Insonning har bir harakati ma'lum ma'noga ega bo'lib, bu harakatlarni turli xalqlarda turlicha tushuniladi. Bu harakatlarni noverbal nutq deb nomlash qabul qilingan. Noverbal nutq insonning u yoki bu muskullarining harakati orqali amalga oshiriladi. Shu o'rinda insonning har qanday harakati, shu jumladan, uning fikrlashi ham undagi ma'lum muskullar harakatidan iborat ekanligini eslatib o'tish maqsadga muvofiq.

Vizual (ko'rgazmali) vositalar pedagogik texnologiya jarayonida o'qituvchilar ko'z bilan ko'rishlari uchun mo'ljallangan barcha vositalarni o'z ichiga oladi. Bularga sinf doskasidagi yozuv va boshqa tasvirlar, kitoblardagi yozuv va tasvirlar, tarqatma materiallar, o'quv plakatlar, fotosuratlar, tasviriy san'at asarlari, video, kino tasvirlar, jonivorlar, o'simliklar, tabiat obyektlari, turli buyumlar va boshqalar kiradi.

Ko'rgazmali vositalarning pedagogik texnologiyada qo'llanishi o'qituvchilarga o'rgatish kerak bo'lgan axborotga tegishli mazmunni turli shakl va usullarda ko'rsatish orqali tez, aniq va to'g'ri tushuntirish imkoniyatini beradi (2-rasm, a). Bu jarayonda o'qituvchining faoliyati diqqatni jamlash, ko'rish, kuzatish, tasavvur qilish, fikrlash (tahlil, qiyos, umumlashtirish), idrok etish, xotirada saqlash va shu kabilardan iborat bo'ladi. 2- rasm, bda esa detalning ichki tuzilishini ko'rsatilgan.

2- rasm

Audio vositalar eshitish orqali axborotni o'rganish, o'zlashtirish imkoniyatini beruvchi vosita magnitofon tasmasi, turli disklar, bundan tashqari, musiqa asboblarning ovozi va boshqa tabiiy ovozlarni bo'lishi mumkin.

Hozirda ko'proq audiovizual vositalar, ya'ni bir vaqtning o'zida eshitish va ko'rishga xizmat qiluvchi vositalar: kino va boshqa ovozli video tasvirlardan foydalaniladi [3].

Bu pedagogik vositalardan samarali foydalanish uchun o'qituvchining qobiliyati, imkoniyati, xususiyatlari hisobga olinishi maqsadga muvofiq. Ma'lumki, o'qituvchilar psixologik jihatdan tashqi axborotni ko'proq ko'rish yoki eshitish, shuningdek, boshqa sezgi a'zolari yoki harakatlar orqali yaxshiroq o'zlashtiruvchilar toifalariga ajratiladi. Bu toifalar quyidagi xususiyatlari bilan farqlanadilar:

Ko'rish orqali xotirada saqlovchilar – matn, sxema, diagramma, jadvallarni yaxshi eslab qoladi, xotiralarida saqlaydi va qayta tiklay oladi.

Eshitish orqali xotirada qoldiruvchilar – matnni, uning mazmunini kimningdir ovozi orqali xotirasida saqlab qoladi.

Harakatlantiruvchi kuch orqali xotirada olib qoluvchilar – yozib-chizib, tasvirlab yoki qayta-qayta takrorlash orqali xotirasida saqlaydi. Aslida esa, amaliyotda shu hamma toifalarga xos xususiyatlarni hisobga olgan holda har bir vaziyatda tegishli ijdodiy yondashuv asosida mavjud vositalardan kompleks foydalanish eng yaxshi samara berishi mumkin.

Tabiiy vositalarga pedagogik texnologiya jarayonida o'rganish ko'zda tutilgan mazmunga tegishli barcha tabiiy narsalar kiradi. Bular odam va jonivorlar, o'simliklar va tabiat, asbob-uskunalar, buyumlar, mashina, mexanizmlar, inshootlar va shu kabilardan iborat [5].

Talaba va o'qituvchi uchun zarur o'quv anjomlari hamda ta'lim dargohi jihozlari pedagogik texnologiyaning zaruriy vositalari hisoblanadi.

Xulosa o'rinda shuni aytish mumkinki, pedagogik texnologiyaning sifati va samaradorligi hozirgi kunda ko'p jihatdan barcha turdagi zaruriy vositalarning sifati va ulardan yuqori samaradorlik bilan foydalana bilishga bog'liq.

Adabiyotlar

1. Ro'ziyev E., Ashirboyev A. Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi. -T.: "Yangi asr avlodi", 2010.
2. Гервер В.А. Творческая работа по черчению. - М.: «Просвещение», 1996.
3. Umroxo'jayev A. Maktabda chizmachilik o'qitishni takomillashtirish. -T.: 1993.
4. Rahmonov I. Chizmalarni chizish va o'qish. -T.: «O'qituvchi», 1992.
5. Мухамедов Ў.Х., Усмонбоева М.Х., Рустамов С.С. Таълимни ташкил этишда замонавий интерфаол методлар. Ўқув-услубий тавсиянома. -T.: 2016, 35-б.

REZYUME. Maqolada oliy ta'lim chizmachilik fanini o'qitishda pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish orqali dars samaradorligini hamda talabalarni faolligini oshirish metodikasi bayon qilingan.

РЕЗЮМЕ. В статье описывается метод повышения эффективности урока и активности студентов за счет применения педагогических технологий в обучении черчению в высшей школе.

SUMMARY. The article describes a method for increasing the effectiveness of the lesson and the activity of students through the use of pedagogical technologies in teaching sketching in higher education.